

Handläggare:
Max Jonsson
Socialt ansvarig socionom/ SAS

Omsorgsstyrelsen i Avestas remissvar på SOU 2023: 9.

"Ett statligt huvudmannaskap för personlig assistans" Slutbetänkande.

Sammanfattande inställning till betänkandets förslag

Omsorgsstyrelsen i Avesta anser att betänkandets förslag om att överföra handläggning, beslut och ekonomiskt ansvar för personlig assistans till Försäkringskassan som ett i stort sett väl genomtänkt förslag.

Sjukersättning

När det gäller kommunernas ersättning till utförare för sjukfrånvaro ser vi stora fördelar med att ersättningen inte längre handläggs av kommunerna utan genom att schablonersättningen istället ökar så att utförarna själva får ansvar för personalens sjukersättning. Kommunerna slipper därmed handlägga ansökningar och utbetalningar av sjukersättning. För Avesta kommun kostar förmodligen administrationen av sjukersättningen betydligt mer än de ersättningar som betalas ut.

Tillfälligt utökad assistans, snabb handläggning i särskilda situationer

Ansökningar om tillfällig utökning av assistans kan behöva handläggas skyndsamt. Försäkringskassans handläggning i dag medger inte skyndsamma beslut. Betänkandet anger att dagens utredningstider i kommunerna ligger mellan några veckor och upp till tre månader.

Vi ser ett annat problem där handläggningen måste ske betydligt snabbare.

Enligt lag (2017: 612) om samverkan vid utskrivning vid slutenvård får patientens hemkommun betalningsansvar för personer som inte kan skrivas ut från regionen pga långsam handläggning i kommunen. Handläggningstiden från beslut om utskrivning till personen skrivs ut understiger ofta 2-3 dygn. Under den tiden måste kommunen utreda, besluta och förbereda verkställighet. Många kommuner klarar inte de korta ställtiderna idag och har därför kostnader för ineliggande patienter.

Om ansvaret för tillfälliga eller utökade beslut om personlig assistans vid utskrivning från slutenvård ska ligga på Försäkringskassan måste det skapas förutsättningar för att kunna handlägga ärenden med korta ställtider. Ofta handlar detta om personer med flera insatser som behöver samordnas med kommunen.

Vi ser framför oss en risk att en person pga långsam handläggning hos Försäkringskassan tvingas att bli kvar inom regional slutenvård.

En sådan situation får inte leda till att kommunen får kostnadsansvar.

Beslut om insats och rapport till IVO

Beslut om insats ska verkställas i stort sett omedelbart. Idag är det kommunens ansvar att meddela IVO om ett beslut inom LSS (och SOL) inte verkställts inom tre månader. Denna rapportering sker per kvartal. Ingenstans i betänkandet nämns vem som har ansvar för att verkställighet av personlig assistans inleds inom rimlig tid eller om en rapport ska skickas till IVO.

Ansvar för insatsens kvalitet

Kvalitetsbegreppet inom LSS är inte tydligt vilket betänkandet påpekar och med önskan om att det ska utredas och förtydligas. Om kommunerna ska ha ett ansvar för att kontrollera om utförare lever upp till kvalitetsbegreppet måste både begreppet kvalitet och innehållet i kommunens ansvar göras tydligare.

Genomförandeplaner

En insats som beslutas av kommunen ska dokumenteras och följas upp. Dokumentation och uppföljningen sker utifrån de mål som beskrivs i den beställning som sker till utföraren och som verkställaren översätter till en genomförandeplan. Genomförandeplanen ska skrivas tillsammans med den enskilde och med hänsyn till den enskildes självbestämmanderätt och integritet. Den ska beskriva mål för insatsen och ev aktiviteter som ska utföras.

Ingenstans i betänkandet beskrivs denna process eller vem som har ansvar för att följa upp att genomförandeplanen följs. Det ligger i farans riktning att mål och aktiviteter inte alls följer det beslut som fattats -framför allt inte med det avstånd som kommer att finnas mellan beslutsfattare/beställare och utförare.

Brott mot välfärden

I betänkandet är grundtanken att en statlig myndighet har större möjligheter att upptäcka och beivra brott. Bland annat för att man har mer omfattande resurser och för att en handläggare gör utredningen och en annan fattar det slutliga beslutet. Betänkandet jämför med kommunerna där samma person utreder och fattar beslut om insats och de risker detta innebär. I texten pekar man på att ju längre från en brukare beslut om insats fattas desto mindre är möjligheten att upptäcka brott. Framför allt framhåller man svårigheten att upptäcka brott om den sökande finns i ett nätverk av utförare och läkare med nära kontakter med varandra.

Vi vill markera att det i en mindre kommun byggs upp kännedom om den typen av nätverk och att det finns en avsevärd risk att flytta beslutsfattandet längre från en brukare. I betänkandet föreslås att hembesök inför ett beslut kan vara ett sätt att upptäcka denna typ av brottslighet vilket vi anser är ett minimikrav för att på så sätt minska risken för brott.

Omprövning av beslut

Kommunerna fattar ofta beslut om insats med formuleringar om att beslutet gäller viss tid och med omprövning. Detta för att försäkra sig om att beslutet är korrekt idag men att det kan komma att ändras om förutsättningarna för beslutet ändras i framtiden. Kommunen har i stort sett inga möjligheter att ändra för brukaren gynnande beslut om där inte finns inskrivet någon form av omprövning inom viss tid.

Betänkandet innehåller flera tankar om vilka effekter som kan uppstå vid överföringen av beslut som kommunen fattat och när Försäkringskassan tar över dessa. Rimligen måste Försäkringskassan ha möjlighet att ompröva de beslut man övertar från kommunen. En negativ

konsekvens kan bli att det uppstår osäkerhet när det gäller kommuners besluts giltighet. När en annan myndighet tar över ansvaret bör den myndigheten kunna ta över hela ansvaret.

Tidsbegränsade beslut

Det finns skäl till varför kommunerna fattar beslut som är tidsbegränsade och med omprövning inom viss tid. Behov av insatser kan förändras över tid, inte minst gäller det för yngre personer. I Försäkringskassans analysavdelnings PM 2022:4 framgår att det finns ett antal ärenden där insatsen kan behöva omprövas eftersom grunden till beslut om insats har förändrats. Bland annat gäller det yngre personer vars utveckling lett till både ökade och minskade behov av insatser.

Den enskilde har ett ansvar att meddela om ändrade förhållanden vilket kan påverka insatsens omfattning men vi anser att det inte är tillräckligt. Försäkringskassans beslut måste vara tidsbegränsade bland annat för kvalitetskontroll och för att kunna följa upp behov. Vid omprövning kan man även upptäcka kriminella aktiviteter.

Av det skälet framstår det som helt nödvändigt att beslut om personlig assistans även under Försäkringskassans ansvar måste kunna vara tidsbegränsade.

Äldre beslut

Betänkandet innehåller resonemang om att de äldsta besluten om personlig assistans inte ska tas över av Försäkringskassan utan att de måste handläggas vidare i kommunerna. Detta betyder att vi får ett olyckligt delat ansvarstagande. Vi anser att det är lämpligt att även de äldre besluten tas över av Försäkringskassan. Från vår kommun innebär det tre ärenden och de enskildas ålder är sådan att de inom kort kommer att övergå till insatser inom SOL, hemtjänst. Ytterligare en anledning till att de ärendena ska lämnas över till Försäkringskassan är enklare budgetering och att det inte blir någon administrativ kostnad för eftersökning av ekonomiska medel.

Ekonomiska konsekvenser

Betänkandet har ett omfattande resonemang och beräkningar om kostnader för överföring av ärenden, kostnader för nya ärenden, skatteväxling osv. Det är inte möjligt för en enskild kommun att göra samma beräkningar eller förutspå alla ekonomiska konsekvenser. Betänkandet sammanfattar att det är svårt att förutspå vilka konsekvenser det blir för stat och kommuner.

|